

СХВАЛЕНО
Вченою радою
ЧНУ імені Петра Могили
Протокол № 3
«05» лютого 2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. ректора
ЧНУ імені Петра Могили
Леонід КЛИМЕНКО
«05» лютого 2024 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
У ЧОРНОМОРСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок присвоєння професійної кваліфікації у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (далі – Положення) визначає вимоги до присвоєння професійної кваліфікації ЧНУ імені Петра Могили (далі – Університет), який на підставі ліцензії МОН України провадить освітню діяльність у сфері вищої освіти.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» (зі змінами), Закону України «Про вищу освіту» (зі змінами), постанови КМУ від 25.10.2024 р. № 1223 «Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту», постанови КМУ від 15.09.2021 р. № 956 «Про затвердження Порядку присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій кваліфікаційними центрами», «Положення про організацію освітнього процесу в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили».

1.3. Університет як суб'єкт освітньої діяльності може присвоювати професійні кваліфікації, якщо це передбачено освітньою програмою (ч. 9 статті 34 Закону України «Про освіту»).

1.4. Порядок регламентує присвоєння професійної кваліфікації особам, які:

- здобувають вищу освіту в Університеті за освітньою програмою, якою передбачено присвоєння професійної(их) кваліфікації(й);
- переводяться з іншого закладу освіти до Університету на освітню програму, за якою передбачено присвоєння професійної(их) кваліфікації(й);
- переводяться з однієї освітньої програми на іншу в межах Університету, за якою передбачено присвоєння професійної(их) кваліфікації(й);
- поновлюються до складу здобувачів освіти Університету на освітню програму, за якою передбачено присвоєння професійної(их) кваліфікації(й);

1.5. Присвоєння професійних кваліфікацій здійснюється відповідно до цього Положення; стандартів вищої освіти з відповідної спеціальності; професійних стандартів; принципів валідності, об'єктивності, незалежності, доброчесності, відкритості, прозорості та неупередженості.

1.6. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

– **апеляція** – оскарження здобувачем результатів процедури присвоєння професійних кваліфікацій;

– **атестація** – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту;

– **здобувач освіти** – особа, яка навчається в Університеті на певному рівні вищої освіти за освітньою програмою, з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

– **кваліфікація** – визнана закладом вищої освіти або іншим суб'єктом освітньої діяльності у сфері вищої освіти та засвідчена документом про вищу освіту сукупність визначених освітньою програмою та здобутих особою компетентностей (результатів навчання);

– **критерії оцінювання** – стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – це опис того, що й на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання;

– **компетентність** – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

– **фахові (предметно-специфічні) компетентності** – компетентності, які безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньо-професійної програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітньо-професійній програмі;

– **освітня кваліфікація** – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей);

– **освітній компонент** – змістовний навчальний складник освітньої програми як автономний, офіційно структурований навчальний досвід, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів навчання, визначені види навчальної діяльності відповідно до часу, виділеного в рамках освітньої програми, та відповідні критерії оцінювання;

– **освітня освітньо-професійна програма** – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання, які дають право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації;

– **оцінювання здобувачів** формалізований процес визначення рівня опанування студентом запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення освітнього процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів освіти;

– **Національна рамка кваліфікацій** (далі – НРК) – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів;

– **принцип валідності** – принцип забезпечення відповідності оцінюваних результатів навчання вимогам, визначеним у професійному стандарті;

– **професійне визнання** стосується права власника кваліфікації на практичну діяльність і відповідний професійний статус;

– **професійний стандарт** – це затверджені в установленому порядку вимоги

до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій;

– **професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація)** – це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом;

– **процедура оцінювання результатів навчання** – процедура встановлення відповідності обсягу компетентностей здобувача відповідному професійному стандарту, за результатами якої може бути визнано здобуті ним результати навчання і відповідно присвоєно професійну кваліфікацію;

– **процедура присвоєння професійної кваліфікації** – визначена Університетом відповідно до цього Порядку, освітніх програм та інших локальних документів система принципів, заходів і вимог щодо строків, етапів і порядку проведення ним програмування, перевірки і процедури оцінювання, оформлення результатів щодо присвоєння професійної кваліфікації здобувачам освіти за певними освітніми програмами;

– **результати навчання** – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

– **часткова професійна кваліфікація** – це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати частину трудових функцій, визначених відповідним професійним стандартом.

Термін «присвоєння професійних кваліфікацій здобувачам вищої освіти за результатами опанування освітніх програм» вживається як процедура встановлення відповідності обсягу компетентностей здобувача вищої освіти Університету, який успішно опанував освітньо-професійну програму (далі – освітня програма), що передбачає присвоєння професійної кваліфікації, за результатами якої може бути визнано здобуті ним результати навчання і присвоєно професійну кваліфікацію.

2. ВИМОГИ ДО ОСВІТНІХ ПРОГРАМ, ЗА ЯКИМИ ПЕРЕДБАЧЕНО ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

2.1. Освітня програма, за якою передбачається присвоєння професійної(их) кваліфікації(й), має відповідати таким вимогам:

2.1.1 В описі освітньої програми, яка передбачає присвоєння професійної(-их) кваліфікації(-ій), має бути відображена назва професійної кваліфікації (відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010, гармонізована із міжнародним класифікатором професій (ISCO 08/ESCO).

2.1.2 Мета діяльності за професійною кваліфікацією (повинна відповідати предметній області освітньої програми або її вибіркової складової).

2.1.3 Освітньою програмою передбачені обов'язкові освітні компоненти, які

забезпечують набуття компетентностей та результатів навчання, передбачених професійним стандартом, що дають підстави для присвоєння професійної(их) кваліфікації(й), зазначених в освітній програмі.

2.1.4 Освітня програма містить компетентності та результати навчання, що дають підстави для присвоєння визначеною освітньою програмою професійної(их) кваліфікації(й) (усі передбачені професійним стандартом результати навчання та компетентності мають бути враховані в освітній програмі).

2.1.5 Перелік компетентностей та результатів навчання, які є підставою для присвоєння визначеною освітньою програмою професійної кваліфікації, враховують кваліфікаційні вимоги відповідної кваліфікаційної характеристики професії (відповідають відомостям з бази даних ISCO 08/ESCO).

2.2. У разі присвоєння часткової кваліфікації – в освітній програмі має бути зазначено, за якою саме трудовою функцією чи трудовими функціями, визначеними професійним стандартом, це відбувається, а результати навчання за освітньою програмою повинні задовольняти виконання принаймні однієї трудової функції.

2.3. Інформація про мінімально необхідний для присвоєння професійної кваліфікації рівень опанування результатів навчання (як правило, не менше як 75%, якщо інше не визначене регуляторними актами допуску до професії).

2.4. Освітньою програмою передбачено проходження виробничої практики, яка уможливорює практичну підготовку відповідно до зазначених у професійному стандарті трудових функцій за відповідною професією в обсязі не менше 6 кредитів ЄКТС (не менше 3 кредитів ЄКТС для часткових професійних кваліфікацій).

2.5. Результати навчання та компетентності, необхідні для присвоєння професійних та часткових професійних кваліфікацій, можуть досягатися шляхом здобуття формальної, неформальної чи інформальної освіти.

2.6. Освітня програма повинна містити форму атестації, яка дозволяє перевірити рівень програмних результатів навчання, зазначена назва професійного стандарту за яким присвоюється професійна кваліфікація.

2.7. Освітня програма, зокрема міждисциплінарна, може передбачати можливість присвоєння додаткових декількох професійних кваліфікацій, що формуються за рахунок її вибіркових освітніх компонентів.

2.8. Здобувачу вищої освіти за результатами виконання освітньої програми може бути присвоєно не більше двох повних професійних кваліфікацій.

3. ПРОЦЕДУРА ПРИСВОЄННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

3.1. Процедури здобуття і присвоєння професійної(их) кваліфікації(й), як правило, включають такі етапи:

- організаційний;
- навчання здобувачів і оцінювання;
- практична підготовка;
- атестація;
- апеляція (за необхідності).

3.2. У робочих програмах, силабусах навчальних дисциплін відповідно до

вимог освітньої програми має передбачатися набуття компетентностей та досягнення результатів навчання, необхідних для присвоєння професійної кваліфікації.

3.3. Умови, за яких присвоюються професійна(і) кваліфікація(ї):

- повне виконання вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану здобувачем вищої освіти;
- успішне проходження здобувачем вищої освіти практичної підготовки у відповідних обсягах;
- атестація, за результатами якої встановлюється відповідність сформованих компетентностей вимогам Стандарту вищої освіти (за наявності) з урахуванням відповідних професійних стандартів;
- прийняття Екзаменаційною комісією рішення про присвоєння професійної(их) кваліфікації(й) та внесення відповідної інформації у диплом про вищу освіту.

3.4. На першому, організаційному етапі, якщо освітня програма передбачає присвоєння професійної(их) кваліфікації(-й), що зазначено у її профілі, гарант і робоча група з розробки (перегляду) освітньої програми формулюють цілі освітньої програми з урахуванням вимог професійного стандарту.

3.5. Валідність цілей освітньої програми компетентностям професійного стандарту демонструється розробниками у відповідній матриці освітньої програми. Окрім цілей освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної(их) кваліфікації(й), розробники повинні забезпечити виконання вимог відповідних професійних стандартів належним змістом підготовки, контрольними заходами, атестацією тощо

3.6. Другий етап процедури здобуття та присвоєння професійної(их) кваліфікації(ї) передбачає проходження теоретичного навчання, відповідно до вимог освітньої програми, проведення оцінювання за окремими освітніми компонентами, завдяки чому здобувачі освіти здобувають необхідні для присвоєння професійної(их) кваліфікації(й) компетентності та досягають відповідних програмних результатів навчання.

3.7. Третій етап передбачає проходження здобувачами практичної підготовки в реальних умовах професійної діяльності, що закріплює та поглиблює засвоєння ними набутих компетентностей і результатів навчання, відповідно до цілей освітньої програми та валідних відповідним професійним стандартам. Здобувач освіти повинен пройти виробничі практики з виконанням завдань, розроблених відповідно до трудових функцій професійного стандарту.

3.8. Четвертий етап передбачає атестацію (підсумкове оцінювання) повноти набутих особою компетентностей і досягнутих програмних результатів навчання на відповідність узгодженим з певним професійним стандартом вимогам освітньої програми.

Програми атестації повинні повною мірою охоплювати всі цілі освітньої програми, без досягнення яких неможливе присвоєння професійної(их) кваліфікації(й), мати обґрунтований порядок і критерії оцінювання результатів навчання, вчасно оприлюднені та доступні для здобувачів.

3.9. До атестації допускаються здобувачі освіти, які повністю завершили засвоєння змісту освітньої програми, виконали всі вимоги індивідуального

навчального плану, пройшли практичну підготовку у встановленому освітньою програмою обсязі.

3.8. Форми атестації здобувачів освіти для присвоєння кваліфікацій, в тому числі й професійної(их), визначаються стандартом вищої освіти з відповідної спеціальності та освітньою програмою.

Для проведення атестації здобувачів освіти створюється екзаменаційна комісія, що діє відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили.

До оцінювання у випускників компетентностей, передбачених професійним стандартом, рекомендовано залучати ключових стейкхолдерів представників роботодавців, професійних асоціацій та організацій, інших зацікавлених сторін.

3.10. Результати атестації є підставою для присвоєння або відмови у присвоєнні професійної(их) кваліфікації(й). За умови позитивної оцінки результатів атестації, Університет на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму за певним рівнем вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює кваліфікацію, у тому числі й професійну(і) (за наявності).

Рішення комісії фіксується в протоколах екзаменаційної комісії.

Професійна(і) кваліфікація(ї), присвоєна(і) Університетом, зазначається в документі про вищу освіту.

3.11. У випадку незгоди з результатами атестації, здобувач вищої освіти має право на апеляцію у встановленому порядку.

3.12. Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, у тому числі й професійної, може бути скасовано Університетом у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема фабрикації, фальсифікації тощо у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення про Порядок присвоєння професійної кваліфікації у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора.

4.2. Зміни та доповнення до цього Порядку вносяться та затверджуються вченою радою Університету у тому ж порядку, що й самий Порядок.